



**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR BALCIA INSURANCE SE GINČO NAGRINĖJIMO**

2022-05-06 Nr. 429-164
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *Balcia Insurance SE*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas ir draudikas 2021 m. rugpjūčio 6 d. sudarė savanorišką Transporto priemonių draudimo (KASKO) sutartį Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – KASKO sutartis), kuria *Balcia* Transporto priemonių draudimo (KASKO) taisyklių Nr. LT-002.03 (toliau – Taisyklės) pagrindu nuo 2021 m. rugpjūčio 6 d. iki 2022 m. rugpjūčio 5 d. buvo apdrausti pareiškėjo turiniai interesai, susiję su automobilio *Mercedes Benz E 220 D 4Matic* (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)) (toliau – automobilis) naudojimu.

2021 m. spalio 28 d. Y. Y. (Y. Y.) (faktinis automobilio valdytojas) (toliau – pranešėjas) telefonu informavo draudiką, kad 2021 m. rugsėjo 28 d. plovė automobilį *Circle K Lietuva*, UAB, (toliau – plovyklos valdytoja) valdomojoje automatinėje automobilių plovykloje, išvažiuavęs iš plovyklos, pastebėjo, kad visas automobilio kėbulas apgadintas plovyklos mechanizmų šepetiais. Pranešėjas teigė, kad degalinėje, kurioje veikia ir plovykla, užpildė pretenziją dėl patirtos žalos (toliau – Pretenzija plovyklai) ir ji buvo priimta, o darbuotojai užfiksavo automobilio apgadinius, patvirtino, kad automobilis apgadintas plovykloje, ir nurodė kreiptis į plovyklos valdytojos civilinę atsakomybę apdraudusią AB „Lietuvos draudimas“. Kadangi AB „Lietuvos draudimas“ nusprendė nemokėti draudimo išmokos, apie įvykį pranešėjas nusprendė informuoti KASKO sutartį su pareiškėju sudariusį draudiką.

Tą pačią dieną draudikas kreipėsi į žalų administravimo paslaugas teikiančią UAB „FINANCE PROPERTY“ su prašymu apžiūrėti apgadintą automobilį. Šios bendrovės specialistas apžiūrėjo automobilį ir parengė Defektų aktą (toliau – Aktas Nr. 1), jame nurodė, kad reikalingas automobilio priekinio ir galinio buferių, visų durelių, visų sparnų, abiejų veidrodėlių, variklio ir bagažinės dangčių bei stogo konstrukcijos poliravimas.

Žalos administravimo metu draudikas taip pat kreipėsi į plovyklos valdytoją, prašydamas pateikti su įvykiu susijusią informaciją, aiškinosi, ar ji pripažįsta, jog automobilis buvo apgadintas automatinėje plovykloje, ar buvo filmuojamas automobilio plovimo procesas, ar buvo fotografuojami automobilio apgadiniai ir kitas su įvykiu susijusias aplinkybes. Plovyklos valdytoja per savo atstovą informavo, kad nesutinka esanti kalta dėl pranešėjo nurodytų automobilių apgadinių, paaiškino, kad degalinėje pranešėjas užpildė Pretenziją plovyklai, buvo padarytos automobilio nuotraukos, jas turi pareiškėjas ir AB „Lietuvos draudimas“, be to, ši draudimo bendrovė turi ir automobilio plovimo vaizdo įrašą. Plovyklos valdytojos atstovas, be kita ko, nurodė, kad įvykį ištyrė plovyklos valdytojos civilinę atsakomybę apdraudusi AB „Lietuvos draudimas“ ir jį pripažino nedraudžiamuoju (buvo nustatyta, kad automobilis apgadintas ne plovykloje). Draudikui papildomai pasiteiravus dėl plovyklos veiklos pranešėjo nurodytą įvykio dieną, plovyklos valdytojos atstovas nurodė, kad tą pačią dieną buvo nuplauta 50 automobilių ir daugiau pretenzijų dėl paslaugų kokybės nebuvo gauta.

Siekdamas surinkti ir įvertinti su įvykiu susijusią informaciją, draudikas kreipėsi ir į AB „Lietuvos draudimas“, teiravosi, ar ji turi nuotraukas su užfiksuotais automobilio apgadinais bei automobilio plovimo vaizdo įrašą, taip pat prašė nurodyti, ar automobilis buvo apžiūrėtas eksperto, ir teiravosi, ar AB „Lietuvos draudimas“ yra priėmusi sprendimą žalos byloje, administruotoje pagal plovyklos valdytojo civilinės atsakomybės draudimo sutartį. Kartu

draudikas prašė pateikti prašomą informaciją patvirtinančius dokumentus. Atsakydama į draudiko prašymą AB „Lietuvos draudimas“ pateikė su žalos byla susijusius dokumentus, įskaitant bendrovės eksperto parengtą 2021 m. spalio 26 d. Ekspertinę pažymą Nr. 2779287 (toliau – Ekspertinė pažyma), kurioje buvo siekiama nustatyti, ar automobilis buvo sugadintas plovykloje ir ar jos valdytojai kyla civilinė atsakomybė, kurią buvo apdraudusi AB „Lietuvos draudimas“, konstatuota, kad užfiksuoti apgadinimai nėra susiję su automobilio plovimo paslauga. AB „Lietuvos draudimas“ taip pat informavo apie priimtą sprendimą nemokėti draudimo išmokos pagal su plovyklos valdytoja sudarytą civilinės atsakomybės draudimo sutartį.

2021 m. lapkričio 11 d. UAB „Hirmus“ išrašė pareiškėjui 450 Eur sąskaitą faktūrą, Nr. ASCS 8574, už automobilio šlifavimo ir poliravimo darbus, apie atliktus darbus ir išrašytą sąskaitą buvo informuotas draudikas.

2021 m. lapkričio 12 d. draudikas kreipėsi į žalų administravimo paslaugas teikiančią UAB „SMART CLAIMS“ su prašymu išsamiai apžiūrėti visą transporto priemonę, pateikti viso automobilio nuotraukas (ir iš toliau, ir iš arčiau). Draudikas nurodė, kad apžiūra reikalinga jau po atlikto remonto, ir paaiškino, kad klientas teigia, jog automobilis po visų ankstesnių įvykių buvo suremontuotas (perdažytas).

2021 m. lapkričio 16 d. UAB „SMART CLAIMS“ specialistas apžiūrėjo pareiškėjo automobilį, padarė apgadinimų nuotraukas, ir parengė Defektų aktą (toliau – Aktas Nr. 2)¹, bet jame nepildė dalies „Transporto priemonės apgadinimai“. Dalyje „Pastabos“ specialistas, be kitų aplinkybių, nurodė: *„Klientas apžiūros metu griežtai kontroliavo ką galima fotografuoti, o ko ne. Neleido iš arti fotografuoti žibintų, nes teigė, kad jie čia nesusiję. Mačiau, kad jie nenauji. Visas automobilis šlifuotas ir poliruotas, išskyrus stogą, nes mačiau įbrėžimus, kurių neleido man fotografuoti. Visur kitur matosi polirolio likučių po poliravimo.“*

2021 m. lapkričio 18 d. UAB „SMART CLAIMS“ el. paštu persiuntė draudikui apžiūros metu padarytas nuotraukas, Aktą Nr. 2, taip pat persiuntė apžiūrą atlikusio specialisto komentarą: *„klientas griežtai kontroliavo ką fotografuoti, o ko ne. Neleido iš arti fotografuoti žibintų, nors mačiau, kad jie ne nauji, turi smulkių pažeidimų. Visas kėbulas šlifuotas ir poliruotas, nes matosi kėbulo detalių kraštuose polirolio likučių. Neleido fotografuoti stogo, ant kurio mačiau įbrėžimą. Jokių dokumentų nepateikė. Pranešimą atsisakė pildyti, ratlankių ir žibintų neleido iš arti fotografuoti, nors mačiau, kad ne nauji. Visas kėbulas poliruotas, išskyrus stogą.“*

2021 m. gruodžio 21 d. pranešimu Nr. 21-183676 draudikas informavo pareiškėją apie priimtą sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir nemokėti draudimo išmokos. Draudikas paaiškino įvertinęs visus žalos byloje surinktus duomenis ir sutinkąs su Ekspertinėje pažymoje pateikiama išvada, jog apgadinimai atsirado ne automatinėje plovykloje, o kitomis aplinkybėmis, pavyzdžiui, įvairiomis aplinkybėmis automobilio eksploatacijos metu, šiam kontaktuojant su smulkiais neaštriais kūnais – krūmų šakomis, praeivių rūbų ar jų nešulių dalimis ir kt.

Anot draudiko, pranešėjas pateikė neteisingą informaciją apie apgadinimų aplinkybes ir įvykio priežastis, o pagal Taisyklių 6.2 papunktį, įvykis yra nedraudžiamasis, jeigu draudėjas ar kitas teisėtas transporto priemonės valdytojas pateikė draudikui neteisingą ir (ar) klaidinančią informaciją apie įvykio, kurio metu apdrausta transporto priemonė buvo prarasta, sugadinta ar sunaikinta, priežastis, aplinkybes ar pasekmes arba nuslėpė kitą įvykio aplinkybių tyrimui reikšmingą informaciją.

Be to, draudikas teigė, kad automobilio remonto darbai po įvykio buvo atlikti su draudiku nesuderinus UAB „Hirmus“ vykdytų darbų sąmatos, nors tokia pareiga numatyta Taisyklių 14.5 papunktyje. Taip pat nurodė, kad draudikui (jo įgaliotos UAB „SMART CLAIMS“ specialistui) nebuvo suteikta galimybė tinkamai apžiūrėti automobilį, taigi, buvo nesilaikoma Taisyklių 9.2.4 ir 9.2.13 papunkčiuose nustatytų pareigų sudaryti sąlygas ir galimybes apžiūrėti transporto priemonę tiek kartu, kiek reikia.

Pareiškėjo draudiko sprendimas netenkino, todėl draudikui buvo pateikta pretenzija dėl priimto sprendimo, kuria buvo prašoma pakartotinai įvertinti įvykio aplinkybes ir išmokėti remonto išlaidas atlyginančią draudimo išmoką (toliau – Pretenzija draudikui).

Pretenzijoje draudikui teigiama, kad, po įvykio pateikus Pretenziją plovyklai, degalinės

¹ Aktas Nr. 2 pasirašytas tik jį parengusio specialisto. Bylos duomenys patvirtina, kad apžiūros metu specialistas neturėjo defektų akto formos, ją užpildė vėliau po apžiūros ir atsiuntė pranešėjui el. paštu su prašymu užpildyti reikalingus laukelius. Duomenų, kad pranešėjas juos užpildė ir pateikė apžiūrą atlikusiam specialistui ar draudikui, byloje nėra.

darbuotojai pripažino, kad automobilis buvo apžiūrėtas, Pretenzija plovyklai priimta, taip pat kad buvo padarytos automobilio apgadinių nuotraukos, o apgadiniai atsirado dėl plovyklos šepėčių. Taip pat teigiama, kad Akta Nr. 1 rengęs specialistas padarė automobilio nuotraukas ir paminėjo matas, kad automobilis apgadintas vienu metu ir kad apgadiniai galėjo atsirasti plovykloje.

Pretenzijoje draudikui taip pat nurodyta, kad pats draudikas nurodė tvarkyti transporto priemonę ir paaiškino, kad draudimo išmoka bus mokama „pagal sąskaitą“, tačiau po automobilio remonto, kai draudikui buvo nusiųsta sąskaita už atliktus darbus, su pareiškėju (ar pranešėju) susisiekė UAB „SMART CLAIMS“ specialistas, kuris norėjo dar kartą ir kuo greičiau apžiūrėti automobilį. Anot pareiškėjo, specialistas apžiūros metu padarė nuotraukas, nurodė, kad automobilis buvo perdažytas (po ankstesnių įvykių), yra likusių „dėmių nuo polirolio“, o teiginiai, kad specialistas negalėjo tinkamai apžiūrėti automobilio, neatitinka tikrovės, nes pats specialistas apžiūros metu neturėjo visų reikalingų dokumentų, įskaitant defektų akto formos, ir ją vėliau atsiuntė el. paštu.

Pasisakydamas dėl įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju pagrindų, pareiškėjas nurodė, kad nagrinėjamu atveju draudžiamąjį įvykį pagrindžia šie faktai: 1) 2021 m. rugsėjo 30 d. užpildyta Pretenzija plovyklai; 2) aplinkybė, kad automobilis buvo apžiūrėtas ir prieš ir po remonto; 3) Pretenzijoje plovyklai esantis degalinės darbuotojo įrašas, kad automobilio kėbulas buvo apgadintas plovyklos šepėčių; 4) UAB „Hirmus“ sąskaita faktūra už automobilio remonto (šlifavimo ir poliravimo) darbus; 5) UAB „FINANCE PROPERTY“ ir UAB „SMART CLAIMS“ specialistų atliktos apžiūros ir UAB „SMART CLAIMS“ specialisto el. laiškas; 6) kitų aplinkybių ir įvykių nebuvimas. Pareiškėjo teigimu, nesuprantama, kodėl draudikas remiasi AB „Lietuvos draudimas“ išvadomis, nes jos neturi jokio faktinio ryšio su įvykiu, be to, pareiškėjo ir draudiko santykiai negali būti grindžiami pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas“ santykiais. Taip pat nurodyta, kad pareiškėjui nesuprantami draudiko teiginiai dėl kitų išorinių veiksnių (apgadinių priežasčių) buvimo, nes kitos aplinkybės nėra įrodinėjamos ir neturėjo būti vertinamos.

Per pareiškėjo atstovą teiktoje Pretenzijoje draudikui taip pat atkreipiamas dėmesys į kasacinio teismo išaiškinimą, kad įvykio negalima laikyti nedraudžiamuoju, jei nėra duomenų, jog asmuo tyčia nuslėpė įvykio priežastis, tyčia padarė autoavariją arba kitais neteisėtais būdais siekė gauti draudimo išmoką (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. gruodžio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-519/2012*). Anot pareiškėjo, pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.1014 straipsnio 1 dalį, draudikas atleidžiamas nuo išmokos mokėjimo tik tada, jeigu draudžiamasis įvykis įvyko dėl draudėjo, apdraustojo ar naudos gavėjo tyčios, o pagal Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 96 straipsnio 3 dalį, draudikas neturi teisės išmokėti draudimo išmoką ar atsisakyti ją išmokėti, neįsitikinęs, kad draudžiamasis įvykis buvo, ir (ar) atsisakyti išmokėti draudimo išmoką, neaptikrinęs visos jam prieinamos informacijos. Be to, pagal Draudimo įstatymo 96 straipsnio 7 dalį, draudikas privalo įrodyti aplinkybes, atleidžiančias jį nuo draudimo išmokos mokėjimo ar suteikiančias teisę sumažinti draudimo išmoką.² Taigi, būtent draudikas privalėjo įrodyti įstatymus atitinkantį atsisakymo mokėti draudimo išmoką pagrindą.

Pretenzijoje draudikui akcentuojama ir tai, kad, vadovaujantis kasacinio teismo išaiškinimais, spręsdamas dėl draudimo išmokos mažinimo ar nemokėjimo, susijusio su draudimo sutarties sąlygų pažeidimu, draudikas privalo atsižvelgti į draudėjo kaltę, draudimo sutarties sąlygų pažeidimo sunkumą, jo priežastinį ryšį su draudžiamuoju įvykiu, taip pat žalos, atsiradusios dėl pažeidimo, dydį. Nusprendęs pasinaudoti jam suteikta teise visiškai ar iš dalies atsisakyti vykdyti prievolę, draudikas privalo vykdyti Draudimo įstatymo 82 straipsnio 7 dalies³ reikalavimus, kurie riboja galimybę piktnaudžiauti šia teise, t. y. dėl nereikšmingo pažeidimo, neatsižvelgiant į jo reikšmę, nuspręsti nevykdyti prievolės. Draudiko sprendimą atsisakyti mokėti draudimo išmoką arba ją sumažinti, taip pat draudimo išmokos dydį turi lemti Draudimo įstatymo 82 straipsnio 7 dalyje numatyti kriterijai (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. rugsėjo 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-516/2006; 2010 m. gegužės 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-225/2010*). Pretenzijoje draudikui teigiama, kad visi objektyvūs duomenys patvirtina, kad automobilis buvo apgadintas plovyklos šepėčių, įvykis yra draudžiamasis ir pareiškėjui turi būti išmokėta draudimo išmoka, o jeigu draudikas nusprendė ją mažinti arba jos nemokėti, tai toks sprendimas turi būti pagrįstas teisės aktu nuostatomis.

² Pretenzijoje draudikui aptariamoms įvykio metu negaliojusios Draudimo įstatymo redakcijos nuostatos. Analogiška nuostata yra įtvirtinta nurodomo įvykio metu galiojusios redakcijos 98 straipsnio 3 ir 7 dalyse.

³ Draudimo išmokos nemokėjimo ir (ar) mažinimo atveju svarbios sąlygos, į kurias privalo atsižvelgti draudikas, įtvirtintos nurodomo įvykio metu galiojusios Draudimo įstatymo redakcijos 98 straipsnio 8 dalyje.

2022 m. sausio 25 d. atsakyme draudikas nurodė Pretenzijos netenkinsias ir priimto sprendimo nekeisias. Draudikas paaiškino nesutinkantis su pareiškėjo nurodyta aplinkybe, jog draudikas buvo nurodęs pareiškėjui, kad šis gali automobilį remontuoti, taip pat teigė, kad UAB „FINANCE PROPERTY“ ir UAB „SMART CLAIMS“ specialistai žalos administravimo metu buvo atsakingi už pažeidimų užfiksavimą ir duomenų perdavimą draudikui, o ne už apgadinimų priežasčių vertinimą. Draudikas pakartojo savo poziciją dėl trukdymo UAB „SMART CLAIMS“ specialistui tinkamai apžiūrėti automobilį, taip pat vėl nurodė, kad draudikui buvo teikiama klaidinga informacija apie įvykį, pavyzdžiui, pranešdamas draudikui apie įvykį pranešėjas nurodė pastebėjęs automobilio apgadinimus iš karto išvažiuavęs iš plovyklos, tačiau Pretenziją plovyklai pateikė tik po dviejų dienų nuo nurodomos įvykio dienos, ir tai reiškia, kad apgadinimai nebuvo pastebėti nurodomo įvykio dieną.

Draudikas taip pat paaiškino kategoriškai nesutinkąs, jog jis negali vertinti AB „Lietuvos draudimas“ surinktos medžiagos apie 2021 m. rugsėjo 28 d. įvykį. Draudikas teigia turintis teisę vertinti visą su įvykiu susijusią medžiagą, pagal Draudimo įstatymo 98 straipsnio 4 dalį, jis turi teisę kreiptis į su žala susijus fizinius ir juridinius asmenis dėl informacijos ir duomenų gavimo, be to, pagal Draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 dalį, draudikas turi tirti įvykio aplinkybes dėdamas reikiamas pastangas ir, prieš mokėdamas draudimo išmoką, įsitikinti, kad draudžiamasis įvykis buvo (Draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalis).

Draudikas nurodė sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir nemokėti draudimo išmokos priėmęs kompleksiskai įvertinęs visus surinktus duomenis, t. y. tai, kad: 1) buvo nustatyta, kad pranešėjo nurodyti apgadinimai negalėjo atsirasti automobilio plovimo metu; 2) plovyklos valdytojas informavo, kad įvykio dieną buvo nuplauta 50 automobilių ir nebuvo gauto nė vienas skundo; 3) draudiko ekspertas, įvertinęs automobilio apgadinimų nuotraukas, sutiko su Ekspertinėje pažymoje nurodyta išvada, kad pažeidimai nėra susiję su automatinėje plovykloje suteikta plovimo paslauga, nes jų pobūdis neatitinka pažeidimų, kuriuos galėtų padaryti automatinės plovyklos mechanizmai ir šepėčiai ir apgadinimai buvo padaryti kitomis aplinkybėmis, pavyzdžiui, atsitiktinių (įvairių ir nenustatytų) objektų kontakto su automobiliu metu.

Draudiko atsakymas į Pretenziją draudikui pareiškėjo taip pat netenkino, todėl jis kreipėsi į Lietuvos banką su prašymu išnagrinėti šalių ginčą ir rekomenduoti draudikui pripažinti įvykį draudžiamuoju bei išmokėti pagal KASKO sutartį pareiškėjui priklausančią draudimo išmoką.

Pareiškėjo kreipimėsi iš esmės pakartojamos Pretenzijoje draudikui nurodytos aplinkybės, taip pat papildomai pasisakoma dėl draudiko atsakyme į pretenziją nurodytų aplinkybių. Pareiškėjas teigė, kad draudiko teiginiai dėl trukdymo UAB „SMART CLAIMS“ yra deklaratyvūs, tai, kad Pretenzija plovyklai buvo pateikta tik po kelių dienų, nepaneigia, kad apgadinimai buvo padaryti 2021 m. rugsėjo 28 d., o tai, kad kitų automobilių plovimas vyko įprastai, nepaneigia pareiškėjo žalos. Pareiškėjo vertinimu, draudikas įvykio apskritai netyrė, selektyviai atrinko įrodymus ir vadovavosi AB „Lietuvos draudimas“ išvadomis, nors pačios plovyklos valdytojos degalinės darbuotojai raštu pripažino, kad subraižymai atsirado dėl plovyklos šepėčių. Draudikas, pareiškėjo nuomone, vadovavosi vien samprotavimais, pavyzdžiui, kad kitos transporto priemonės nebuvo subraižytos, tačiau tokie teiginiai pareiškėjui nesuprantami.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas į pareiškėjo kreipimąsi, kuriame draudikas nurodė su pareiškėjo kreipimosi motyvais nesutinkąs ir pateikė paaiškinimus dėl pareiškėjo nurodytų kreipimosi motyvų.

Pasisakydamas dėl Pretenzijos plovyklai vertinimo, draudikas paaiškino iš žalos bylą pagal plovyklos valdytojos civilinės atsakomybės draudimo sutartį administravusios AB „Lietuvos draudimas“ gavęs degalinės darbuotojo, Pretenzijoje plovyklai atlikusio įrašą, jog automobilis buvo apgadintas plovyklos šepėčių, paaiškinimą dėl įvykio. Jame nurodyta, kad į degalinę atvykęs pranešėjas reikalavo įrašyti, jog automobilis buvo apgadintas plovimo metu. Draudiko vertinimu, darbuotojas, kuris neturi kompetencijos spręsti žalos nustatymo klausimų, galimai jausdamas psichologinį spaudimą, savo ranka pretenzijoje įrašė, kad žala kilo dėl plovyklos šepėčių, ir padėjo savo parašą, tačiau minėta pastaba negali būti vertinama kaip plovyklos valdytojos atsakomybės (atitinkamai ir automobilio apgadinimo plovykloje fakto) pripažinimas, ji yra neobjektyvi ir niekinė.

Atsiliepime draudikas taip pat iš esmės pakartojo pareiškėjui teiktame atsakyme į Pretenzijoje draudikui nurodytus argumentus dėl Taisyklių pažeidimų ir kitų aplinkybių, taip pat pakartojo, kad sprendimą nemokėti draudimo išmokos priėmė atsižvelgęs į visas žalos byloje

nustatytas aplinkybes. Anot draudiko, nebuvo nustatyta, kad automobilis galėjo būti apgadintas plovykloje, ir tai yra viena pagrindinių aplinkybių, kuria draudikas vadovavosi priimdamas sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju. Be to, draudiko teigimu, net jeigu įvykis būtų draudžiamasis, draudikas būtų turėjęs teisę atsisakyti mokėti draudimo išmoką dėl to, kad pranešėjas šiurkščiai pažeidė Taisyklių nuostatas, t. y. atliko remontą prieš tai nesuderinęs su draudiku remonto sąmatos ir trukdė draudiko įgaliotos bendrovės specialistui visapusiškai apžiūrėti automobilį.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus duomenis, darytina išvada, kad ginčas tarp šalių kilo dėl draudiko sprendimo pareiškėjo nurodytą įvykį (automobilio plovimo automatinėje plovykloje metu padarytą žalą) pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo.

Civilinio kodekso 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis. Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštaruoja įstatymams. Sutarties laisvės principas reiškia civilinių teisių santykių subjektų teisę laisvai spręsti, sudaryti konkrečią sutartį ar jos nesudaryti, pasirinkti, su kuo sudaryti sutartį, be to, savarankiškai spręsti dėl sutarties turinio (sutarties sąlygų ir jų pakeitimo) bei formos, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas (jų turinį) nustato imperatyviosios teisės normos arba tam tikrų sąlygų reikalauja viešoji tvarka, sąžiningumo, protingumo, teisingumo principai, gera moralė. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (Civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalį).

Pažymėtina, kad šalių sudaryta KASKO sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalimi, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas. Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose. Draudimo taisyklėse nustatomi atvejai, kurie laikytini draudžiamaisiais, taip pat tie, kurie tokiais nelaikytini (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015; ir kt.*).

Draudžiamasis įvykis – tai draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškinys, su kuriuo įstatymas sieja teisinius padarinius, konkrečiai – draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką. Nedraudžiamuoju įvykiu laikytinas atsitikimas, kai įvyksta į draudimo rizikos apibrėžtį patenkantis įvykis, tačiau šalys yra susitariusios, kad dėl konkrečių aplinkybių ir savitų aiškiai draudimo sutartyje nustatytų sąlygų šis įvykis nelemia draudiko pareigos išmokėti draudimo išmoką. Dėl skirtingų sukeliamų teisių padarinių nedraudžiamuosius įvykius reikia atriboti nuo draudimo sutarties sąlygų, kurias pažeidus draudikas gali atsisakyti mokėti draudimo išmoką. Tokios sąlygos yra susijusios su draudimo sutarties vykdymu, sutarties sąlygų laikymusi. Nedraudžiamieji įvykiai pašalina draudiko pareigą mokėti draudimo išmoką *ab initio* (iš anksto), o sąlygų, kurių nevykdymas leidžia draudikui nemokėti draudimo išmokos, buvimas įpareigoja draudiką arba ginčą sprendžiantį teismą vertinti draudėjo kaltę, draudimo sutarties pažeidimo sunkumą, jo priežastinį ryšį su draudžiamuoju įvykiu, žalą, atsiradusios dėl pažeidimo, dydį (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje 3K-3-316/2013*).

Taisyklių 5.1 papunktyje nustatyta, kad draudžiamuoju įvykiu laikomas apdraustos transporto priemonės sugadinimas ar sunaikinimas, kilęs dėl staiga ir netikėtai įvykusių atsitikimų, taip pat transporto priemonės ar atskirų jos dalių vagystė ar plėšimas, kaip tai

apibrėžta šiose Taisyklėse bei taikomuose Lietuvos Respublikos teisės aktuose. Pagal Taisyklių 5.3 papunktį, išimties iš 5.1 papunkčio laikomos nedraudžiamaisiais įvykiais, kuriems esant draudikas nemoka draudimo išmokos. Nedraudžiamųjų įvykių sąrašas yra pateiktas Taisyklių 6.1–6.28 papunkčiuose. Remiantis pirmiau aptartomis draudžiamojo ir nedraudžiamojo įvykio sąvokomis, pažymėtina, kad jeigu įvykio aplinkybės atitinka nedraudžiamųjų įvykių sąrašą įtvirtintas sąlygas, tai toks įvykis pripažįstamas nedraudžiamuoju.

Draudikas, grįsdamas sprendimą pripažinti įvykį nedraudžiamuoju, visų pirma rėmėsi Taisyklių 6.2 papunktyje įtvirtinta nedraudžiamojo įvykio sąlyga, pagal kurią įvykis laikomas nedraudžiamuoju, kai draudėjas ar kitas teisėtas transporto priemonės valdytojas pateikė draudikui neteisingą ir (ar) klaidinančią informaciją apie įvykio, kurio metu apdrausta transporto priemonė buvo prarasta, sugadinta ar sunaikinta, priežastis, aplinkybes bei pasekmes ar nuspėję kitą įvykio aplinkybių tyrimui reikšmingą informaciją.

Lingvistiškai vertinant pirmiau minėtą nedraudžiamojo įvykio apibrėžimą, pažymėtina, kad tam, jog įvykį būtų galima laikyti nedraudžiamuoju pagal šalių sudarytai KASKO sutarčiai taikytinų Taisyklių 6.2 papunktį, būtina nustatyti, kad draudėjas ar kitas transporto priemonės valdytojas pateikė neteisingą arba klaidinančią informaciją apie įvykio priežastis, įvykio aplinkybes, įvykio pasekmes arba nenurodė informacijos, kuri yra svarbi įvykio aplinkybėms įvertinti. Draudikas teigė, kad susiklosčiusi situacija atitinka Taisyklių 6.2 papunktyje įtvirtintas nedraudžiamojo įvykio sąlygas, nes pareiškėjo nurodytoms automobilio sugadinimų atsiradimo priežastims prieštarauja kita žalos byloje surinkta informacija, buvo nustatyta, kad nurodyti apgaditimai negalėjo atsirasti pareiškėjo ir pranešėjo nurodytomis aplinkybėmis, be to, pareiškėjas teikė klaidingą informaciją, kada iš tiesų pastebėjo automobilio apgadinius. Pareiškėjas, savo ruožtu, laikėsi pozicijos, kad automobilis buvo apgadintas plovykloje ir draudikas neturėjo pagrindo priimti sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju arba nemokėti draudimo išmokos dėl draudimo sutarties pažeidimų.

Lietuvos bankas, spręsdamas dėl pirmiau minėtų ginčo šalių argumentų, įvertino ginčo šalių pateiktus duomenis ir nustatė, kad pareiškėjas į draudiką telefonu kreipėsi 2021 m. spalio 28 d. Išklausus Lietuvos bankui pateiktą pokalbio įrašą nustatyta, kad pranešėjas automobilio subraižymus teigė pastebėjęs iš karto, kai išvažiavo iš plovyklos: „*ploviau automobilį plovykloje [...], išvažiavęs pastebėjau, kad visas pilnai automobilis apgadintas, apdraskytas, apibraižytas šepėčiais, nes buvo tuo metu lauke saulė ir visi tie įbrėžimai matėsi.*“ Pranešėjas taip pat nurodė, kad įvykio vietoje užpildė pretenzijos formą (Pretenziją plovyklai), ji buvo priimta, joje yra nurodyta, kad apgaditimai apžiūrėti ir yra trijų darbuotojų parašai. Pranešėjas taip pat paaiškino, kad tą pačią dieną AB „Lietuvos draudimas“, apdraudusi plovyklos valdytojos civilinę atsakomybę, pareiškėją nusiuntė į servisą, ten taip pat buvo apžiūrėti ir užfiksuoti automobilio apgaditimai.

Pareiškėjas pateikė Pretenzijos plovyklai kopiją. Iš dokumento matyti, kad jis užpildytas 2021 m. rugsėjo 30 d. Pretenzijoje plovyklai nurodyta, kad pranešėjas 2021 m. rugsėjo 28 d. plovė automobilį automobilių plovykloje ir pastebėjo, kad visas automobilis yra „*apdraskytas, apibraižytas, šiandien ant saulės viskas matosi akivaizdžiai*“. Joje taip pat nurodyta, kad buvo apgadintos iš esmės visos pagrindinės automobilio kėbulo dalys: priekinis ir galinis dangčiai, sparnai, visos durelės, veidrodėliai, buferiai. Taip pat joje yra degalinės darbuotojo įrašas, jog kėbulas buvo apžiūrėtas, visas jis yra sugadintas ir apdraskytas „*nuo šepetėlių plovyklos*“.

Lietuvos banko vertinimu, atsižvelgiant į pirmiau aptartą informaciją, kyla pagrįstų abejonių dėl to, kada pareiškėjas ar pranešėjas, kuris teigė naudojęs automobilį jo plovimo metu, iš tikrųjų pastebėjo automobilio apgadinius. Išklausus pranešėjo ir draudiko darbuotojos pokalbį, kurio metu buvo pranešta apie įvykį, nustatyta, kad pranešėjas teigė apgadinius pamatęs iš karto išvažiavęs iš plovyklos, tuomet užpildęs Pretenziją plovyklai, pateikęs ją plovyklos darbuotojams ir kt., tačiau šias aplinkybes paneigia to paties pareiškėjo pateikta Pretenzija plovyklai, kurioje nurodyta data – 2021 m. rugsėjo 30 d. AB „Lietuvos draudimas“ eksperto parengtoje Ekspertinėje pažymoje taip pat nurodyta, kad Pretenzija plovyklai buvo pateikta 2021 m. rugsėjo 30 d. Minėti duomenys patvirtina, kad Pretenzija plovyklai buvo užpildyta ir pateikta po dviejų dienų nuo deklaruojamos įvykio dienos, o ne tą pačią dieną, kaip teigė pranešėjas pokalbio telefonu metu. Dėl šios priežasties pareiškėjo kreipimesi nurodyti teiginiai dėl apgadinių pastebėjimo momento laikytini abejotinais. Be to, būtų neįprasta, jeigu pranešėjas, kaip teigė, apgadinius pamatė iš karto išvažiavęs iš plovyklos ir, kaip matyti, buvo įsitikinęs, kad visą automobilį apgadino plovyklos šepėčiai, tačiau Pretenziją plovyklai degalinėje užpildė tik atvykęs po dviejų dienų nuo įvykio.

Lietuvos bankas taip pat įvertino AB „Lietuvos draudimas“ eksperto parengtą Ekspertinę

pažymą, kurioje buvo siekiama nustatyti, ar automobilis buvo sugadintas plovykloje ir ar jos valdytojai kyla civilinė atsakomybė, kurią buvo apdraudusi AB „Lietuvos draudimas“. Anot pareiškėjo, draudikas negali vadovautis kitos draudimo bendrovės išvadomis, tačiau Lietuvos bankas sutinka su draudiku, kad, tirdamas įvykio aplinkybes, jis turi teisę kreiptis ir į kitas draudimo bendroves, ypač jeigu yra žinoma, kad šios turi su konkrečiu įvykiu susijusios informacijos, reikšmingos draudikui atliekant įvykio tyrimą. Tokią teisę draudikui suteikia Draudimo įstatymo 98 straipsnio 4 dalis, kurioje, be kita ko, nustatyta, kad draudiko reikalavimu fiziniai ir juridiniai asmenys privalo pateikti turimą informaciją apie draudžiamą įvykį ir įvykį, kuris gali būti pripažintas draudžiamuoju, aplinkybes ir pasekmes. Be to, vadovaudamasis to paties straipsnio 2 dalimi, draudikas privalo tirti aplinkybes, būtinas draudžiamą įvykį faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti, dėdamas reikiamas pastangas. Taip pat pareiškėjas teigė, kad Ekspertinė pažyma negalima vadovautis, nes skiriasi pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas“ bei pareiškėjo ir draudiko teisinių santykių turinys, tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad draudikas vadovaujasi AB „Lietuvos draudimas“ atliktu apgadinimų atsiradimo priežasčių (kurias pareiškėjas nurodė analogiškas) vertinimu, o ne AB „Lietuvos draudimas“ sprendimu, priimto pagal su plovyklos valdytoja sudarytą draudimo sutartį, pagrindais, ir draudikas Ekspertinę pažymą vertina su pareiškėju sudarytos KASKO sutarties kontekste. Atitinkamai nėra pagrindo teigti, kad Ekspertinė pažyma negali būti vertinama sprendžiant dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju ar nedraudžiamuoju pagal pareiškėjo ir draudiko sudarytą KASKO sutartį.

Ekspertinėje pažymoje teigiama, kad plovyklos valdytoja gavo pareiškėjo pretenziją dėl to, jog 2021 m. rugsėjo 28 d. plovimo automatinėje plovykloje metu visas automobilis buvo subraižytas ir apdraskytas. Taip pat nurodyta, jog 2021 m. spalio 4 d. atliktos apžiūros metu nustatyta, kad turi būti dažomi visi priekiniai ir galiniai sparnai, visos ketverios durys, bagažinės dangtis, galinis buferis, stogas, kairės pusės veidrodėlis. Toliau Ekspertinėje pažymoje pateikiamos nuotraukos, kuriose užfiksuoti įvairaus pobūdžio įbrėžimai ant skirtingų automobilio kėbulo dalių, ir teigiama, kad per apžiūras užfiksuotas daugybinių skirtingo ilgio švelnių, negilių, daug kur besikryžiuojančių įbrėžimų pobūdis ir chaotiškas jų išsidėstymas leidžia teigti, kad jie atsirado automobilio eksploatacijos metu, įvairiausiomis aplinkybėmis kontaktuojant su smulkiais neaštriais kūnais – krūmų šakomis, praeivių rūbų ar jų nešulių dalimis ar pan. Ekspertinėje pažymoje teigiama, kad taip chaotiškai judančių mechanizmų automatinėje plovykloje nėra.

Taip pat nurodyta, kad tais atvejais, kai įbrėžimus padaro besisukantys ir judantys plovyklos šepečiai ar juose įstrigę pašaliniai kūnai, įbrėžimai būna ilgi, lanko formos, lygiagretūs tarpusavyje, cikliški, besikartojantys, vyraujanti kryptis būna išsidėsčiusi tam tikru smaliu kampu išilginės automobilio ašies atžvilgiu, tokie įbrėžimai nesikryžiuoja. Anot AB „Lietuvos draudimas“ eksperto, peržiūrėjus plovimo vaizdo įrašą nustatyta, kad plovimas vyko pagal nustatytą programą, gedimų ir trikdžių nebuvo. Kartu su šiais teiginiais Ekspertinėje pažymoje pateikta pavyzdinė nuotrauka, kurioje užfiksuoti kito automobilio apgadinimai, atsiradę automatinėje plovykloje.

Ekspertinėje pažymoje galiausiai konstatuojama, kad automobilis sugadintas ne nurodomomis aplinkybėmis, kai buvo plaunamas automatinėje plovykloje, bet kitomis aplinkybėmis. Teigiama, kad ant automobilio nėra apgadinimų, kurie tam tikromis sąlygomis galėjo būti padaryti judančių plovyklos mechanizmų.

Vertindamas Ekspertinę pažymą ir joje pateiktas automobilio apgadinimų nuotraukas, Lietuvos bankas taip pat įvertino draudiko Lietuvos bankui pateiktas automobilio apgadinimų nuotraukas, darytas per 2021 m. spalio 28 d. ir lapkričio 16 d. apžiūras. Minėtose nuotraukose, kaip ir pateiktoje Ekspertinėje pažymoje, matosi įvairiose automobilio kėbulo vietose esantys įvairaus pobūdžio subraižymai ir kitokio pobūdžio apgadinimai. Jie, vizualiai vertinant, yra skirtingo gylio, ant kai kurių kėbulo dalių pavieniai, ant kai kurių – daugybiniai, dalis jų, vizualiai vertinant, yra panašios krypties, dalis išsidėstę įvairiomis kryptimis. Kai kurių subraižymų zonose įbrėžimai kryžiuojasi, yra tiek horizontalūs, tiek vertikalūs automobilio išilginės ašies atžvilgiu, nors automatinės plovyklos šepečiai, plaudami konkrečias automobilio kėbulo zonas, paprastai juda tik viena kryptimi (pavyzdžiui, plaunant automobilio šonus šepečiai sukasi iš automobilio priekio į galą (arba atvirkščiai), tačiau nejuda iš viršaus į apačią, ir panašiai. Peržiūrėjus byloje pateiktą automobilio plovimo vaizdo įrašą neišvairūs ir kitoks šepečių judėjimas nebuvo nustatytas.

Kartu pažymėtina, jog Lietuvos bankui buvo pateiktas degalinės, kurioje veikia plovykla, darbuotojo paaiškinimas dėl Pretenzijos plovyklai pildymo aplinkybių. Jame nurodyta, kad

2021 m. rugsėjo 30 d. į degalinę atėjo klientas (pranešėjas), teigęs, kad 2021 m. rugsėjo 28 d. plovykloje buvo subraižytas jo automobilis. Darbuotojas nurodė klientui padavęs pretenzijos formą, klientas ją užpildė, vėliau kolega automobilį nufotografavo. Darbuotojas paaiškino nežinojęs, ar automobilis buvo subraižytas plovykloje, ir nepagalvojęs apie tokio įrašo pasekmes, rašęs tai, ką liepė klientas (pranešėjas), kuris reikalavo įrašyti ir tai, kad automobilis buvo subraižytas plovyklos šepetėčiu.

Atsižvelgiant į minėtą paaiškinimą, konstatuotina, kad minėto asmens įrašas Pretenzijoje plovyklai negali būti laikomas pagrindžiančiu automobilio sugadinimo aplinkybes ir (ar) priežastis. Sutiktina su draudiku, jog ne minėtam asmeniui, o draudikui, tiriant įvykio aplinkybes, yra suteikti įgaliojimai vertinti žalos atsiradimo priežastis. Lietuvos bankas neturi duomenų, kad įrašą atlikęs asmuo turi kompetencijos, susijusios su automobilių apgadinimų pobūdžio vertinimu, ar praktinės patirties, susijusios su automatinės plovyklos mechanizmų veikimu, kuria vadovaudamasis galėtų daryti išvadas dėl plovykloje galėjusių atsirasti automobilio apgadinimų. Iš bylos duomenų matyti, kad minėtas asmuo yra degalinės operatorius-pardavėjas, jis degalinėje dirbo praėjus dviem dienoms nuo nurodomos įvykio dienos, kai automobilio valdytojas atvyko užpildyti pretenzijos, byloje nėra duomenų, kad jis dirbo degalinėje ar plovykloje tą dieną, kai pranešėjas nurodė naudojęs automobilio plovimo paslauga ir po jos pastebėjęs apgadinimus, ir dėl kokių nors priežasčių galėjo turėti informacijos apie pareiškėjo automobilio apgadinimo aplinkybes. Be to, kaip nurodė minėtas darbuotojas, įrašą jis atliko, nes to reikalavo pats klientas, jis nežinojo, ar automobilis iš tikrųjų buvo apgadintas plovykloje, t. y. minėtas darbuotojas pats paneigė Pretenzijoje plovyklai atlikto įrašo teisingumą.

Pareiškėjas taip pat teigė, kad Pretenzija plovyklai buvo pasirašyta ir joje nurodytos aplinkybės patvirtintos trijų asmenų parašais, tačiau, Lietuvos banko vertinimu, tai, kad be pirmiau aptarto įrašo apie apgadinimų atsiradimo priežastis, kito darbuotojo parašu buvo patvirtinta, kad automobilis buvo apžiūrėtas, taip pat patvirtinta, jog Pretenzija plovyklai buvo priimta, nėra susiję su pareiškėjo nurodomų automobilio apgadinimų atsiradimo priežasčių vertinimu. Pretenzijoje yra pateikiama paties pranešėjo subjektyvi nuomonė dėl apgadinimų aplinkybių, kuri vėliau buvo pateikta vertinti plovyklos valdytojos civilinę atsakomybę apdraudusiai draudimo bendrovei ir ši, atlikusi tyrimą, nusprendė ja nesivadovauti. Kiti įrašai yra susiję su Pretenzijos plovyklai priėmimo procedūromis bei nurodytų apgadinimų užfiksavimo faktu, tačiau jie nepagrindžia tų apgadinimų atsiradimo priežasčių. Be to, kaip minėta, įrašą apie jų priežastis atlikęs darbuotojas paaiškino nurodė, kad įrašą atliko, nes to reikalavo klientas (pranešėjas), nors iš tikrųjų nežinojo, kaip buvo apgadintas pareiškėjo automobilis.

Kartu pažymėtina, kad pareiškėjas nurodė, jog buvo draudiko informuotas, kad gali automobilį remontuoti, be to, UAB „FINANCE PROPERTY“ specialistas, atlikęs apžiūrą, konstatavo, kad apgadinimai yra padaryti vienu metu ir, tikėtina, automobilių plovykloje, tačiau byloje nėra tokius pareiškėjo teiginius patvirtinančių duomenų. Iš bylos duomenų matyti, kad UAB „FINANCE PROPERTY“ buvo prašoma tik apžiūrėti transporto priemonę. Byloje nėra jokių duomenų, kad minėtos bendrovės specialistas būtų atlikęs apgadinimų atsiradimo priežasčių ar kitų aplinkybių vertinimą. Atitinkamai Lietuvos bankas neturi pagrindo daryti išvadą, kad draudikas ar jo įgalioti asmenys žalos administravimo metu būtų pripažinę, kad apgadinimai atsirado pareiškėjo ar pranešėjo nurodytomis aplinkybėmis ir įvykis bus laikomas draudžiamuoju, taip pat kad tai galėjo kaip nors suponuoti pareiškėjui pagrįstus lūkesčius dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju iki draudikui pateikiant 2021 m. gruodžio 1 d. pranešimą apie priimtą sprendimą.

Atsižvelgiant į bylos duomenų pagrindu nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad automobilio apgadinimai, labiausiai tikėtina, nėra susiję su pranešėjo nurodytomis jų atsiradimo aplinkybėmis, t. y. jie atsirado ne plaunant automobilį automatinėje plovykloje, o kitomis aplinkybėmis, be to, nustatyta, kad pranešėjas teikė klaidingą informaciją apie apgadinimų pastebėjimo momentą. Lietuvos banko vertinimu, bylos duomenų pakanka išvadai, kad teikiant prašymą pripažinti įvykį draudžiamuoju pagal KASKO sutartį draudikui buvo nurodyta tikrovės neatitinkanti informacija apie automobilio sugadinimų priežastis ir aplinkybes, padaryti, o tai, vadovaujantis Taisyklių 6.2 papunktyje įtvirtintomis sąlygomis, suponuoja pagrindą pripažinti įvykį nedraudžiamuoju.

Papildomai pažymėtina tai, kad tarp šalių kilo nesutarimų ir dėl Taisyklėse įtvirtintų pareiškėjo ir su juo susijusių asmenų pareigų bei draudiko teisės mažinti draudimo išmoką arba jos nemokėti įgyvendinimo. Draudikas teigė, kad pareiškėjas neįgyvendino pareigų, susijusių

su sąmatos suderinimu prieš remontuojant automobilį, taip pat trukdė atlikti automobilio apžiūrą, o pareiškėjas, savo ruožtu, teigė, kad net ir draudimo sutarties sąlygų pažeidimo atveju draudikas negali piktnaudžiauti savo teise mažinti draudimo išmoką arba jos nemokėti ir turi atsižvelgti į draudėjo kaltę, draudimo sutarties sąlygų pažeidimo sunkumą, jų priežastinį ryšį su draudžiamuoju įvykiu, žalos, atsiradusios dėl pažeidimo dydį ir kt. (Draudimo įstatymo 98 straipsnio 8 dalis). Be to, pareiškėjas nesutiko su draudiko pateiktu aplinkybių, susijusių su antrąja automobilio apžiūra (atlikta UAB „SMART CLAIMS“ specialisto), vertinimu, teigė, kad apžiūrai netrukde, ir pan.

Vertinant šias ginčo aplinkybes, akcentuotina būtinybė nedraudžiamuosius įvykius atriboti nuo draudimo sutarties sąlygų, kurias pažeidus draudikas gali sumažinti arba atsisakyti mokėti draudimo išmoką. Kaip minėta šiame sprendime, tokios sąlygos yra susijusios su draudimo sutarties vykdymu, sutarties sąlygų laikymusi, o nedraudžiamieji įvykiai pašalina draudiko pareigą mokėti draudimo išmoką *ab initio* (iš anksto). Nagrinėjamu atveju konstatuota, kad įvykis atitiko Taisyklių 6.2 papunktyje įtvirtintas nedraudžiamąjo įvykio sąlygas, t. y. draudikas neturi pagrindo mokėti draudimo išmokos už tokį įvykį. Tokiu atveju nebeturi teisinės reikšmės KASKO sutartimi prisiimtų pareiškėjo ir (ar) su juo susijusių asmenų pareigų vykdymo vertinimas. Vertinti draudėjo kaltę, draudimo sutarties pažeidimo sunkumą, jo priežastinį ryšį su draudžiamuoju įvykiu, žalos, atsiradusios dėl pažeidimo, dydį būtų reikšminga tik tuo atveju, jei nebūtų nustatytos nedraudžiamąjo įvykio sąlygos.

Savo reikalavimą pareiškėjas grindė ir Civilinio kodekso 6.1014 straipsnio 1 dalimi, teigdamas, kad draudikas atleidžiamas nuo išmokos mokėjimo tik tada, jeigu draudžiamasis įvykis įvyko dėl draudėjo, apdraustojo ar naudos gavėjo tyčios (išskyrus šio straipsnio 3 ir 4 dalyse numatytas išimtis), tačiau minėtoje nuostatoje nėra nustatyta, kad šis atleidimo nuo draudimo išmokos mokėjimo pagrindų sąrašas yra baigtinis, ja nėra draudžiama susitarti dėl kitokių nedraudžiamųjų įvykių sąlygų, nėra nurodyta, kad tik šiais pagrindais išmoka negali būti mokama. Aptariama nuostata siekiama užtikrinti ne draudimo paslaugų klientų, o draudikų interesus, suteikiant teisę nemokėti išmokos, kai draudžiamasis įvykis priklauso nuo draudėjo, apdraustojo ar naudos gavėjo sąmoningos valios (išskyrus tam tikras išimtis), be to, to paties straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad įstatymai gali nustatyti ir kitus atleidimo nuo draudimo išmokos mokėjimo atvejus, o Draudimo įstatymo 98 straipsnio 8 dalyje nedviprasmiškai įtvirtinta, kad draudimo išmoką gali būti atsisakoma mokėti arba ji mažinama dėl draudimo sutarties sąlygų pažeidimo. Be to, Civilinio kodekso 6.1014 straipsnyje reglamentuojamas atleidimas nuo draudimo išmokos mokėjimo įvykius draudžiamajam įvykiui, o atleidimo nuo draudimo išmokos mokėjimo ir įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju prielaidos yra skirtingos ir, kaip minėta šiame sprendime, turi būti aiškiai atribotos.

Remiantis byloje surinktais duomenimis ir šalių sudarytos KASKO sutarties sąlygomis, konstatuotina, kad draudikas pagrįstai atsisakė pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką dėl apgadinimų, kurie nurodomi kaip atsiradę automobilio plovimo automatinėje plovykloje metu, o pareiškėjo reikalavimas įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią automobilio remonto išlaidas, yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis